

ОСНОВНІ ПЕРЕШКОДИ ПРИ ІМПЛЕМЕНТАЦІЇ ФІРМАМИ ЦИРКУЛЯРНОЇ ЕКОНОМІКИ

Концепція циркулярної економіки є інтеграційним, свого роду альтернативним вектором розвитку глобальної економіки. Та поряд з потенційними вигодами, перевагами, позитивним імплементованим досвідом [1] є ряд потенційних перешкод, що не дають максимально розкритись процесу рециклінгу.

Безліч бар'єрів можуть призупинити імплементацию практики циркулярної, зеленої економіки (рис. 1.).

Рис .1. Перешкоди імплементациї циркулярної економіки

Джерело: склала автор на основі [2, 3]

Енвайроментальна культура: хоча і є значна гетерогенність серед підприємств та фірм в різних галузях економіки, та продукування зелених та циркулярних рішень, як правило є гомогенним в організаційних та управлінських аспектах. Адже завжди є ті, хто позитивно реагує на виклики зеленого бізнесу, та ті, хто не бачить змісту у «зелених» діях. Така дивергенція поглядів стосовно зеленого бізнесу викликана різними причинами, що залежать від галузі, в якій вони здійснюють свою діяльність.

Фінансові бар'єри: вартість зелених інновацій та бізнес-моделей є однією з найбільших та найвагоміших витрат. Початкові витрати та очікувана віддача є особливо важливими для малих та середніх підприємств, порівняно з великими

корпораціями. Дослідження ряду науковців та проаналізований практичний досвід, свідчать про те, що як правило ця причина і не дозволяє запровадити схеми рециклінгу, а окремі дослідження британських вчених, свідчать про те, що реалізація схем циркулярної економіки є менш економічно витратним, ніж просто зменшити кількість викидів та відходів. Та поряд з тим є ряд прихованих, непрямих витрат, таких як затрачений час, людські ресурси, які необхідні бізнесу для запровадження енвайронментальних покращень. Інколи ці непрямі витрати є критичною та визначальною перешкодою для імплементації зелених циркулярних інновацій.

Відсутність державної підтримки: відсутність прозорості на законодавчому рівні таких понять як відповідальність виробника, якості окремих етапів рециклінгу, реюзингу та рековерингу.

Недостатність інформації: брак знань про потенційні вигоди та користь задіяння рециклінгу є ще однією перешкодою до імплементації циркулярної економіки. Цікавим моментом є те, що фірми не лише нехтують потенційними фінансовими перевагами, а й вважають таку практику дуже дорогою для їх бізнесу.

Адміністративні бар'єри: перехід малих та середніх фірм до зеленого бізнесу, як правило, передбачає наявність таких адміністративних бар'єрів, що впливають з енвайронментального законодавства, тобто його відсутності.

Недостатність технічних навиків: Багато представників малого та середнього бізнесу не мають технічних потужностей та можливостей ідентифікувати, прийняти та імплементувати технологічні новинки, що дозволить зменшити енвайронментальний тиск, реалізуюючи економію витрат. Окрім того підприємства перш ніж прийняти нові зелені рішення, думають про рівень своїх технічних навиків та знань.

Надостатність або відсутність підтримки мережі постачання: малий бізнес має зовсім незначний вплив на залучення своїх постачальників до практики сталого розвитку.

Але беручи до уваги свідчення діючих підприємств¹, які взяли за основну ідею напрями циркулярної економіки, варто сказати, що набагато простіше створити зелену фірму, ніж вже існуючу велику компанію зробити «greener».

ЛІТЕРАТУРА

1. Ірина Зварич. Глобальна циркулярна економіка як засіб побудови нового екологічно-стійкого суспільства. *Світ фінансів*. – 4 (49). 2016. – С. 148–156.

2. *Towards the circular economy. Economic and business rationale for an accelerated transition.* – Електронний ресурс. – Режим доступу: <https://www.ellenmacarthurfoundation.org/assets/downloads/publications/Ellen-MacArthur-Foundation-Towards-the-Circular-Economy-vol.1.pdf>.

3. Vasileios Rizos, Arno Behrens, Terri Kafyeke, Martin Hirschnitz-Garbers, Anastasia Ioannou. *The Circular Economy: Barriers and Opportunities for SMEs.*

---

¹ GreenEcoNet platform (<http://greeneconet.eu/shirt-t-shirt-tinyenvironmental-footprint>).

No. 412 / September 2015. – Електронний ресурс. – Режим доступу: <https://www.ceps.eu/system/files/WD412%20GreenEconet%20SMEs%20Circular%200Economy.pdf>.

4. Dave Armstrong. *Circular Economy and the Global Economy*. Електронний ресурс. – Режим доступу: <http://www.earthtimes.org/business/circular-economy-global-economy/2952/#7icixJJD6vevceem>.

5. *Leading the cycle – Finnish road map to a circular economy 2016–2025*. Sitra 2016. Електронний ресурс. – Режим доступу: <https://www.sitra.fi/en/articles/leading-cycle-finnish-road-map-circular-economy-2016-2025>.

РОМАН ЗВАРИЧ

АЛЬТЕРНАТИВНА ІДЕОЛОГІЯ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ

До недоліків глобалізації варто віднести соціальну нерівність, деградацію довкілля, фрагментацію виробництва (ліквідація робочих місць і безробіття у розвинених країнах), зниження конкурентоспроможності підприємств промисловості та сільського господарства розвинених країн (знижує якість життя працівників в розвинених країнах), зростаючу загрозу впливу на культуру (рівнобіжно з глобалізацією економіки та торгівлі, культура також імпортується та експортується). Глобалізація економіки суперечливий феномен, з одного боку, її сутнісні риси, в цілому, сприяють підвищенню ефективності світового господарства, економічному та соціальному прогресу людства. З іншого боку, форми прояву цих рис нерідко принижують інтереси широких верств населення у всьому світі і цілих країн, що не входять в перелік держав «золотого мільярда». Нинішня неоліберальна модель глобалізації економіки має в собі цілий ряд негативних моментів, що характеризується гострими колізіями і конфліктами між різними агентами (учасниками) світогосподарських та інших міжнародних відносин. Глобалізація не виправдала багатьох надій широких верств світової громадськості щодо подоланням розколу світу на дві протилежні суспільні системи, перетворивши інтернаціоналізацію у справді глобальний феномен [1].

Несправедливий розподіл вигод від глобалізації породжує загрозу конфліктів на регіональному, національному та інтернаціональному рівнях. Глобальна конвергенція доходів можлива, якщо економіка бідних країн розвиватиметься більш швидкими темпами, ніж багатих. Насправді ж швидке зростання характерне лише для невеликої групи країн Південно-Східної Азії (азіатських тигрів), тоді як найменш економічно розвинуті країни мають набагато нижчі темпи зростання, ніж багаті держави. У результаті відбувається не конвергенція чи вирівнювання доходів, а швидше їх поляризація. У процесі її країни зі швидкими темпами зростання входять у коло багатих країн, а бідні країни все більше відстають від них. Зростання розриву у доходах викликає невдоволення з їхнього боку, що може спричинити міжнародні конфлікти,